

ANG

Bayan

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Tuig XL No. 24
Disyembre 21, 2009
www.philippinerevolution.net

Editorial

Napaslawan ang Oplan Bantay Laya

Napaslawan ang Oplan Bantay Laya. Ini ang deklarasyon sang bilog nga rebolusyonaryong hublag base sa mga pagtasar kag report sang mga nagapamuno nga organo sang Partido kag kumand sang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB) sa lain-lain nga rehiyon sa pungsod.

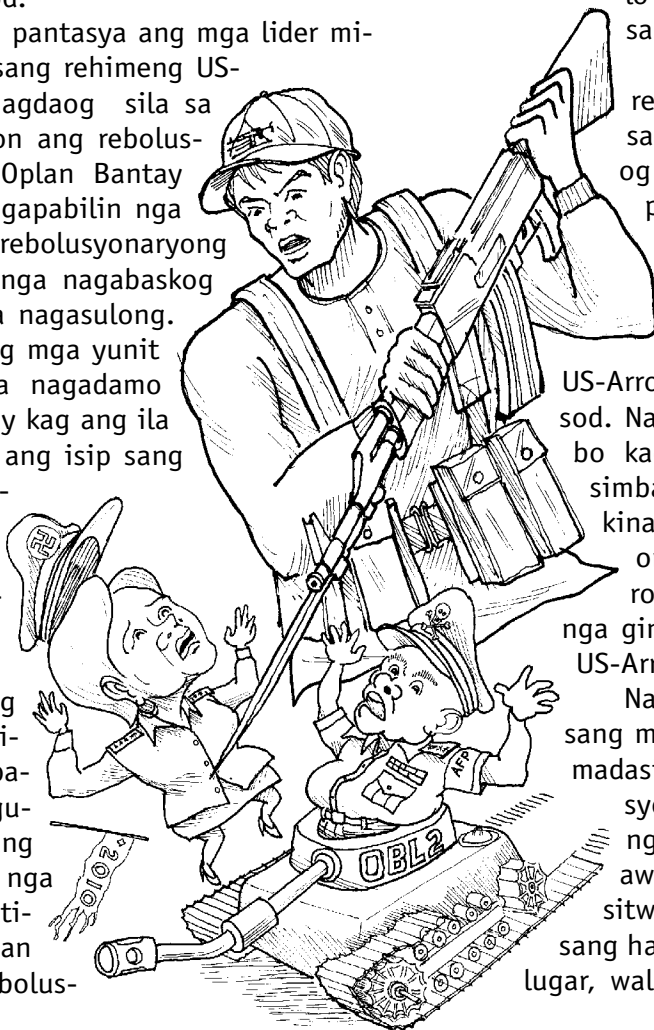
Ara sa kalibutan sang pantasya ang mga lider militar kag pangseguridad sang rehimeng US-Arroyo sa pagpati nga nagdaog sila sa mga katuyuan nga waskon ang rebolusyonaryong Pilipino paagi sa Oplan Bantay Laya (OBL). Indi lang nagapabilin nga buhi kag malig-on ang rebolusyonaryong hublag, padayon pa ini nga nagabaskog kag tanan-nga-bahin nga nagasulong. Nagdaku ang numero sang mga yunit sang BHB. Padayon nga nagadamo ang mga Pulang hangaway kag ang ila mga armas. Nadugangan ang isip sang mga prenteng gerilya. Labi nga nagadalom kag nagalapad ang baseng masa. Padayon nga nagalapta ang Pulang gahum sa bilog nga pungsod.

Nagtuga ang OBL sang wala tupong nga kahalitan, kabudlayan kag pagpantos sa pumuluyo. Pangu-nahon nga gintarget sang matalaw nga kampanya nga ini ang mga sibilyang aktibista, mga ginasuspetsahan nga tagasuporta sang rebolus-

yonaryong hublag kag mga kaaway sa pulitika sang rehimen. Bisan pa man, nagmadinalag-on lamang ang OBL sa pagpinit sang kaakig sang banwa kag pagkangil-ad nila sa rehimen. Ginpanday lamang sini ang ila kusog kag determinasyon nga maghulag kag magbato. Sa baylo nga palayuon, labi nga ginpalapit sang OBL ang masa sa rebolusyon.

Makasiligni ang mga krimen sang rehimeng US-Arroyo sa pagpatuman sang OBL batuk sa pumuluyo. Gindaog sini ang 14-tuig nga hayagan nga pagginahum militar sang diktaduryang Marcos sa kadamu kag kapintas sang mga paglapas sa tawhanong kinamatarung. Mabaskog nga ginakundenar ang rehimeng US-Arroyo sa sulod kag guwa sang pungsod. Nagaisa ang mga pwersang progresibo kag demokratiko, ang mga tawong simbahan, tagasakdag sang tawhanong kinamatarung, lain-lain nga sektor kag ordinaryong pumuluyo batuk sa terorismo sang rehimen. Wala untat nga ginapadayon gihapon sang rehimeng US-Arroyo ang plano nga ini.

Naigo ang pila ka prenteng gerilya sang mabaskog nga bunal sang OBL. Pero madasig man nakaadyas ang mga rebolusyonaryong pwersa kag masa. Maid-id nga gintun-an ang hulag sang kaaway kag ginsanto sa pagbag-o sang sitwasyon. Ginpahugot ang paghiliusa sang hangaway kag masa. Sa madamo nga lugar, wala nakabwelo kag dalayon nga na-

**Mga tampok
sa isyu nga ini...**

Talalupangdon nga
taktikal nga opensiba
sg 2009 PAHINA 3

Makata'y mandirigma
kag UAve

PAHINA 7

Kalbaryo
sg mga mangunguma
sa E. Visayas PAHINA 13

paslawan ang mga operasyon sang AFP pagkatapos maabtik, makahas kag lubos nga ginpamatukan sang rebolusyonaryong pumuluyo, du-ngan sang mga taktikal nga open-siba sang hangaway sang banwa.

Nagpagsik ang kolektibong paghulag sang pumuluyo nga gin-biktima sang OBL. Naglunsar sila sang mga ululupod nga paghulag kag gingamit ang taktika sang or-ganisadong ebakwasyon. Paagi sa epektibong pagpropaganda, nabu-yagyag nila ang brutalidad sang OBL kag paglapas sa tawhanong ki-namatarung. Pareho sa Cagayan Valley kag Surigao del Sur, nanga-has sila nga maghambal sa radyo kag iban pang palaagyan agud ipa-hayag ang ila panindugan batuk sa militarisasyon. Nakuha nila ang malapad nga suporta sa sulod kag guwa sang mga komunidad tubtub sa pungsodnon nga sakop.

Maisog nila nga gin-atubang ang mga heneral kag iban pang upisyal militar sa ila mga lugar. Naggahod sila kag naggamit sang ligal nga instrumento sa pagbato tubtub sa mapilitan ang mga korte kag mga ahensya sang rehimen nga atubangon ang ila mga reklamo kag ibasura ang mga himu-himo nga

kaso nga nagaipit sa ila. Sa mada-mo nga kaso, napalayas nila ang mga naga-operasyon nga militar.

Kadungan sang pagbato sang banwa, sistematiko nga ginaplanu-han sang mga nagapamuno nga ko-mite sang Partido sa lebel sang re-hiyon, prubinsya kag prenteng ge-rilya ang pagpasulong sang arma-dong paghimakas batuk sa OBL1 kag OBL2. Ginpangibabawan ang problema sang gerilyaismo pareho sa Southern Tagalog. Gingamit ang taktika sang pagkonsentrar kag dis-persal kag ginkoordinar ang hulag sang nagkalain-lain nga yunit sang BHB. Ginpahulag ang mga sanga sang Partido, mga milisya sang pu-muluyo kag mga organisasyong masa. Ginbuhian ang ila inisyatiba kag pagkamatinugahon sa pag-atu-bang sa pagdumog sang kaaway.

Nangin madinalag-on ang pag-lunsar sang mga taktikal nga open-siba. Pareho sa Southern Mindanao Region, ginpakita sang BHB ang ikasarang nga maglunsar sang sus-tenidong mga taktikal nga opensi-ba bilang kontra-atake batuk sa mga kampanya sang kaaway. Sang Abril-Mayo 2008, bilang pag-atu-bang sa opensiba sang AFP sa bilog nga rehiyon, naglunsar ang BHB

sang 76 taktikal nga opensiba. Nagtuga ini sang kumpanya-kadaku nga kaswalti sa mga pwersa sang 10th IB kag nakaagaw sang mga hinganiban nga pwede mag-armas sang isa ka regular nga platon.

Sa bilog nga pungsod, ang BHB naglunsar sang 1-2 ka taktikal nga opensiba sa kada adlaw. Pinakata-lalupangdon sini ang kapaslawan sang OBL2. Ginpakita sini ang direk-syon sang nagapadayon nga pagbas-kog sang rebolusyonaryong hublag.

Sa paghingapos sang OBL2 sa pagtapos man sang termino ni Arro-yo, lauman nga labi pang desperado ang rehimen sa pagpanglupig batuk sa banwa. Ginapatuman subong ni Arroyo ang mga desperadong tikang para makakapyot sa poder kag salba-ron ang kaugalingon sa pagpanukot sang banwa sa madamu niya nga mga mabug-at nga krimen.

Sa pihak nga bahin, ginaang-kon sang hangaway sang banwa kag rebolusyonaryong hublag ang malapad nga suporta sang pumu-luyo. Dapat labi nga hingalitan sang rebolusyonaryong hublag ang mga kahinaan sang papet nga reak-syunaryong rehimen kag estado pa-agi sang paglunsar sang mas mada-mo kag abante pang taktikal nga opensiba. Hatagan sang madamo nga sumbag sa lawas kag bunal sa ulo ang nagaluya na nga rehimen kag garuk nga nagaharing sistema.

Lubos isulong ang tanan-nga-bahin-nga pagpabaskog sang Parti-do, hangaway sang banwa kag bi-log nga rebolusyonaryong hublag. Palaparon pa ang prenteng gerilya agud masakup ang mas madamo pa nga distrito sa kaumhan, magtukod sang relatibong istableng mga ba-seng erya kag palaparon ang sakup sang mga organo sang rebolusyo-naryong gahum pangpulitika. Isu-long ang inaway gerilya base sa la-bing nagadalom kag nagapalapad nga baseng masa kag dalhon ini sa panibag-o kag mas mataas nga le-bel.

AB

Tuig XL No. 24 Disyembre 21, 2009

Ang *Ang Bayan* ginabantala sa leng-wahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray kag Ingles.

Mahimo ini i-download halin sa Philippine Revolution Web Central nga makit-an sa:

www.philippinerevolution.org

Nagabaton ang *Ang Bayan* sang mga kontribusyon sa porma sang mga arti-kulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Malab-ot kami paagi sa e-mail sa: angbayan@yahoo.com

Kaundan

Editorial:

Napaslaw ang Oplan Bantay Laya	1
Talalupangdon nga TO 2009	3
Mga TO sa Disyembre	5
Sampal sa imperyalismong US	5
<i>Makata'y mandirigma</i> kag <i>UAve</i>	7
9 ka tuig nga mga paglapas	8
Kalainan sg PP 1959	9
Malip-ot balita sg mga paglapas	10
Linibong pumuluyo, nagralli	11
Kinawatan nga manggad	11
Kalbaryo sg mangunguma sa EV	13
<i>Climate change</i> sa Denmark	14

Ang *Ang Bayan* ginabantala duha ka beses kada bulan sg Komite Sentral sg Partido Komunista sg Pilipinas

Mga talalupangdon nga taktikal nga opensiba sang 2009

Sadtong una nga bahin pa sang tuig maathag na nga napaslawan ang enggrandeng kampanyang Oplan Bantay Laya sang rehimeng US-Arroyo. Mismo si AFP Chief Gen. Victor Ibrado ang nag-ako nga napaslawan sila nga tigayunon ang gintalana nga target ni Arroyo nga dugmukon ang rebolusyonaryong hublag antes matapos ang iya termino sa 2010. Nahibal-an niya nga indi amo kadali nga lupigon ang apat ka dekada nga armadong rebolusyonaryong hublag sa pungsod nga ginapamunuan sang Partido.

Nahibal-an man niya nga samtang ginakonsentrar sang militar kag pulisya ang pwersa sini sa pila ka limitadong lugar sa kada natalana nga panahon, angkon naman sang BHB ang lubos nga inisyatiba sa ibang lugar sa paglunsar sang mga taktikal nga opensiba pareho sang reyd, ambus, aksyong sabotahe, isnayp kag pagpang-aresto.

Base sa parsyal nga mga report, ang BHB nakalunsar halin Disyembre 2008 tuhtub Nobyembre 2009 sang indi magnubo sa 92 taktikal nga opensiba sa bilog nga pungsod, nga kadam-an sa porma sang ambus (49) kag reyd (20). Mas mataas pa ang isip nga ini kon ilakip pa ang mga aksyong pang-aresto, pagsilot kag pagsabotahe.

Sa pihak nga bahin, sa wala ginalauman nga mga engkwentro kag dependibong inaway, naagaw pa sang BHB ang inisyatiba sa kaaway kag nakaagaw sang mga armas.

Nakaagaw ang BHB sang indi magnubo sa 213 armas lakip ang mga masinggan pareho sang FM Minimi kag M60 *light machine gun*, M203 *grenade launcher* kag iban pa nga kagamitang militar pareho sang mga bala, radyo nga pangkomunikasyon kag GPS (Global Positioning System).

Sa natabo nga mga inaway, nag-angkon ang mga kaaway sang indi magnubo sa 231 patay kag 176

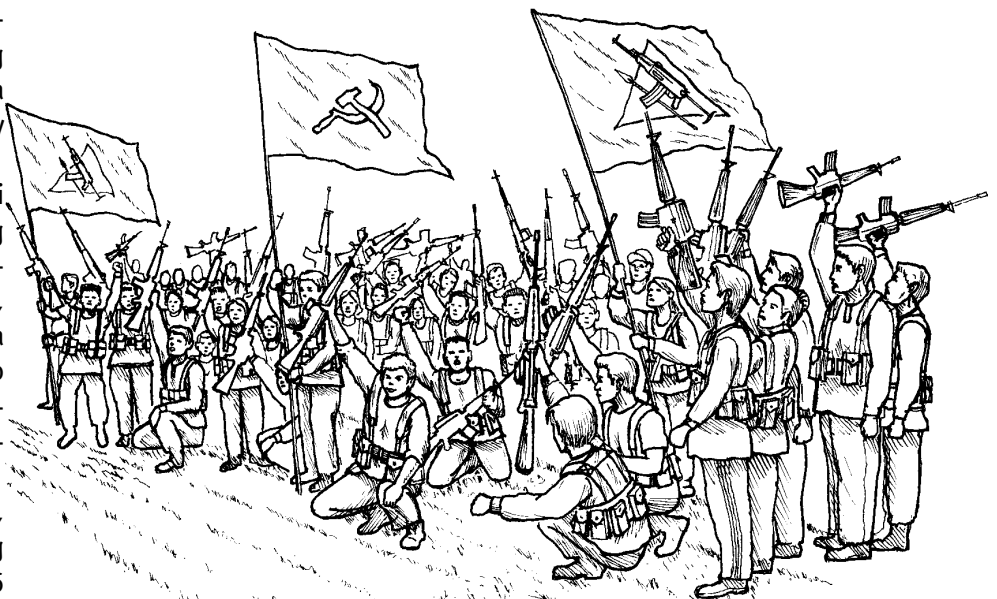
nga pilason. Anom ang nabihag sang BHB. Sa pihak nga bahin, apat ka Pulang hangaway ang maisog nga naghalad sang ila kabuhi sa mga inaway nga ini.

Masunod ang pila ka talalupangdon nga mga taktikal nga opensiba sang BHB halin Disyembre 2008 tuhtub Nobyembre 2009:

Disyembre 22, 2008. Naghakot sang napulo'g walo ka armas (18) ang mga Pulang hangaway sang Front 21 sang Northeastern Mindanao Region (NEMR) sa dungan nila nga pagsalakay sa hedkwarters sang pulisya sa banwa sang Tubay, Agusan del Sur kag sa San Roque Metals Inc. (SRMI). Nagalakip ini sang 10 ripleng M16, tatlong *shotgun*, tatlong .38 rebol-

ber, duha pistolang 9 mm, isa kal. 45 kag isa kal. 22 rebolber. Ginakumpiska man nila ang duha ka VHF radyo. Isa ka pulis ang napatay kag isa pa ang napilasan sang magbato ang mga ini. Samtang, anom ka *heavy equipment* sang SMRI ang ginsunog sang BHB nga nagabalor sang minilyon ka piso bilang silut sa kumpanya sa pagguba sini sa kapalibutan kag sa pangabuhian sang Lumad, mamumugon kag pumuluyo bangud sa operasyon sa pagmina sini.

Enero 3, 2009. Sa Southern Tagalog, nakibot ang kaaway sang maglanog malapit sa pungsodnon nga kabisera ang pag-ambus sang mga gerilya sang Narciso Antazo Aramil Command sang BHB-Rizal sa 418th Provincial Police Mobile Group. Isa ang napatay kag isa pa ang napilasan sa mga pulis sang iguon sang *command-detonated explosives* (CDEX) ang ginasakyan nila nga *patrol car* sa Sityo Calumpit, Baryo Macabud, Rodriguez, Rizal. Gindapatan sang pauna nga tambal

ang isa nga napilasan nga pulis antes ini gindala sa ospital.

Gin-agaw sang BHB ang 12 armas sang mga pulis nga ginalakipan sang 6 M16, tatlo ka pistolang 9 mm kag tatlo pistolang kal. 45. Nabihag ang tatlo ka pulis kag pagkatapos sang 83 adlaw ginhilway sila sang hukmanan sang pumuluyo kag ginpasa sang isa ka *custodial unit* sang BHB sang Marso 27 sa mga tiglawas sang International Committee of the Red Cross kag sanday Sen. Jamby Madrigal kag Bishop Gabriel Reyes sang dyosesis sang Rizal.

Enero 22. Sa Bicol, nag-agum ang kaaway sang 16 ka kaswalti (walo patay kag walo ang napilasan) sa reyd nga ginhimo sang mga hangaway sang Nerissa San Juan Command sa detatsment sang Philippine Army kag CAFGU sa Barangay Poot, banwa sang Pandan, Catanduanes.

Enero 31. Baynte ka tropa (20) sang 53rd IB ang napatay sa ambus nga ginlunsar sa Sityo Laknapan, Barangay Gibo, Siason, Zamboanga del Norte sang Front Feliciano sang BHB sa Western Mindanao Region.

Pebrero 15. Nagalunsar sang “clearing operations” ang isa ka platun sang Scout Rangers upod ang apat ka suldado nga Amerikano sang ambuson sila sang mga Pulang gerilya sang Celso Minguez Command sa Barangay Batang, banwa sang Irosin, Sorsogon. Nag-agum sang 12 patay kag walo ang pilason sang Scout Rangers sang malukpan sang CDEX. Nagahanda sadto ang AFP kag mga tropang Amerikano para sa 2009 US-RP Balikatan Exercises sa Bicol.

Marso 1. Sa North Central Mindanao Region (NCMR), anom ang napatay kag tatlo pa ang napilasan sa ambus nga ginlunsar sang BHB sa Sityo Tinopongan, Barangay Sta. Cruz, banwa sang Quezon, Bukid-

non. Kalakip sa napatay si 1Lt. Ricardo Naguiat, CO sang 29th IB. Nakaagaw ang BHB sang apat ka M16.

Mayo 19. Liwat, sa Bicol, 11 armas nga ginalakipan sang lima karbin, apat Garand, isa M14 kag duha ka pistolang kal. 45 ang nakumpiska sang mga Pulang hangaway sang salakayon nila ang detatsment sang 22nd IB sa Baryo Lubigan, Jr., bayan sang Sipocot, Camarines Sur. Naagaw nila ang kampo sang kaaway sang magpalagyo sa inaway ang mga suldado sang Philippine Army kag CAFGU.

Mayo 29. Sa Eastern Visayas, nagdugang sang walo ka mabaskog nga armas ang arsenal ng BHB sa Northern Samar sang maagaw ang anom nga M16, isa ka M14 kag isa ka M203 *grenade launcher* kag mga bala sa reyd sa detatsment sang AFP nga ginlunsar sang mga Pulang hangaway sang Rodante Urtal Command sa Barangay Polangi, banwa sang Catarman, Northern Samar.

Agosto 9. Sa Southern Mindanao Region (SMR), wala sang lupok nga ginkumpiska sang mga katapo sang Armando Dumandan Command sang BHB ang 15 riple sa lima kaminito nga reyd sa detatsment sang 72nd IB sa Barangay Napungas, Asuncion, Davao del Norte.

Naagaw ang anom ka M14, walo ka Garand, isa ka M16 kag ang radyo nga pangkomunikasyon sang *patrol base*. Nangin madali ang pagsulod sa detatsment sang mabihag sa isa ka tsekpoynt sang mga Pula nga hangaway ang isa ka sarhento sang Philippine Army, nga kumander man sang detatsment sa pihak nga barangay. Wala sang nasakit sa militar kag paramilitar bangud wala sila nagbato. Ginhilway man ang sarhento pagkatapos sang pila ka simana.

Agosto 30. Sa Eastern Visayas, napulo ka awtomatikong riple—ap-

at nga M14, apat nga M16 kag duha ka karbin—ang ginhakot sang mga Pulang hangaway sang Arnulfo Ortiz Command sang salakayon nila ang detatsment sang CAFGU sa Sityo Cambabang, Barangay Cogon, banwa sang Basey, Samar.

Nobyembre 2. Sa SMR man gihapon, sa pihak sang paghikay sang kaaway nalansi gihapon sila sang mga katapo sang 4th Pulang Bagani Coy sang Merardo Arce Command-BHB sang masulod nila ang *patrol base* sang 72nd IB sa Sityo New Kapatagan, Baryo Casoon, Monkayo, Compostela Valley. Naka-palapit ang BHB sa detatsment gamit ang uniporme sang Special Forces. Ulihi na mahibal-an sang kaaway nga natiplang sila sang mga katapu sang 4th Pulang Bagani Coy sang Merardo Arce Command. Madasig nga gin-aresto ang kumander sang detatsment nga si Cpl. Dominador Alegre kag gindisarmahan ang mga elemento sang CAFGU diri. Naagaw nila ang 18 armas nga ginalakipan sang 10 ka Garand, lima ka karbin, duha ka M16 kag isa ka M14.

Ginkumpiska man ang isa ka ICOM radyo, mga bala kag uniporme. Ginbihag si Cpl. Alegre kag ginhilway makaligad ang pila ka simana.

Nobyembre 11. Liwat naghakot sang 18 armas ang mga gerilya sang pumuluyo sa NEMR sang salakayon nila ang *compound* sang Surigao Development Corporation (SUDECOR) kag disarmahan ang mga elemento sang Special Civilian Armed Auxiliary nga nagabantay sa daku nga kumpanya sa pagtroso. Nagtinguha nga magtabang ang mga pwersang militar, pulisya kag paramilitar apang sa dalan pa lang pakadto sa SUDECOR gin-ambus na sila sang BHB. Nagaabot sa 20 elemento sang kaaway ang napatay kag lima ang napilasan sa inaway ang ini. AB

Mga taktikal nga opensiba sa bulan sang Disyembre

Isa ka upisyal sang militar ang nalakip sa 14 napatay samtang indi magnubo sa 15 ang napilasan sa mga inaway nga nareport sining Disyembre. Nakaagaw man ang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB) sang 17 armas kag iban pa nga kagamitan militar.

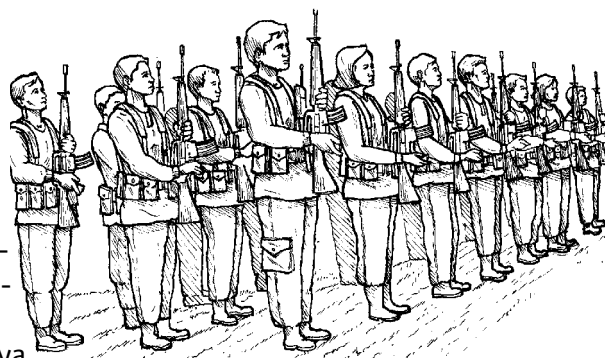
Trese ka armas, lakip ang lima ka mabaskog nga riple ang naagaw sang mga Pulang hangaway sa isa ka wala lupok nga reyd sa istasyon sang Philippine National Police sa San Narciso, Quezon sining Disyembre 20. Nalansi ang mga pulis sang magpakuno-kuno nga mga suldado sang Philippine Army ang mga gerilya sang BHB. Bag-o gid gindeklarar sang AFP nga naubos na kuno ang BHB sa San Narciso.

Duha ang napatay kag tatlo nga iban pa ang napilasan sa mga elemento sang CAGU sang salakayon sila sang mga Pulang hangaway sang Front 15 sa Barangay Sibajay, Boston, Davao del Norte sining Disyembre 18. Nagapanyaga ang mga pwersa sang paramilitar sang sala-

kayon sila sang mga gerilya sakay sang duha ka *dump truck*.

Sa Bicol, napatay si 2Lt. Michael Angelo Quibuyen, kumander sang Casay Detachment sang Philippine Army 49th IB kag isa pa ka suldado sang mag-engkwentro sila sang mga gerilya sang Celso Minguez Command sa Barangay Tigkiw, Gubat, Sorsogon sadtong aga sang Disyembre 14.

Nagamaniobra sadto ang isa ka yunit sang BHB para makalikaw sa daku nga operasyon militar sang maengkwentro nila ang mga pasistang tropa. Ang mga Pulang hangaway ang una nga nagpalupok. Sa daku nga kahuya sang militar, gintabunan nila sang trapal ang ila mga kaswal-

ti kag ginpalapta nga mga Pulang hangaway ang mga ini. Bisan pa, nakilala gihapon sang tagabaryo kon sin-o ang duha nga napatay.

Sa Samar, napatay ang duha ka tropa sang Army sang maengkwentro nila ang mga Pulang hangaway sang BHB sa Barangay Binanggaran, Calbiga sang Disyembre 10.

Sa amo man nga adlaw napatay ang isa ka *radio operator* sang Alpha Coy sang 82nd IB sang tuyuon sang yunit-militar nga ini nga salakayon ang isa ka platoon sang BHB sa idalum sang Napoleon Tumagtang Command sang BHB sa Sityo Bayong, Baryo Manampunay, Leon, Iloilo.

Samtang, suno sa pinakaulihi ng report halin sa prente, pito kag indi tatlo ang isip sang mga suldado ang napatay sang ambuson sang mga Pulang hangaway sang Conrado Heredia Command sang BHB ang mga elemento sang Alpha Coy sang 25th IB sa Sityo Paraiso, Diwalwal, Monkayo, Compostela Valley sang Disyembre 3. Suno kay Ka Roel Agustin II, tagapamaba sang kumand, nakakumpiska sila sang isa na naman ka FM Minimi *light machine gun*, duha ka M16, isa ka pistola nga kal. 45 kag mga kagamitan militar. Indi man magnubo sa 12 ang mga suldado nga napilasan. Nauna na nga ginreport sa AB nga apat ang napilasan sa mga tropang militar.

Isang sampal sa imperyalistang US

Isa na naman ka sampal sa imperyalismong US kag idu-ido sini nga rehimeng Arroyo. Ini ang reaksiyon sang Partido Komunista sang Pilipinas kag National Democratic Front of the Philippines sang dalayon nga ginkuha si Ka Jose Ma. Sison sa listahan sang mga terorista sang European Council sadtong Disyembre 10.

Nangin pinal na ang desisyon sang General Court of the European Union sang wala na nag-apelar ang European Council sa nauna nga desisyon nga ginpapanaog sang Septyembre 30. Siling sang Court of First Instance, si Sison wala man gin-imbestigahan, nabista ukon nasentensyahan sa anuman nga korte sa buhat nga terorismo.

Ginlakip si Ka Joema sa listahan sang mga terorista sang European Council sang 2002 base sa mabaskog nga impluwensya sadto sang gubyernong US kag sang rehimeng Arroyo. Suno sa PKP, signipikante ang bag-o nga kadalag-an ni Ka Joema para sa nagapadasyon nga paghimakas sang mga rebolusyonaryong pwersa kag sang pumuluyo sa kalibutan batuk sa pangkalibutanon nga gera sang US kag sang mga idu-ido sini.

AB

AB

Kultura sang pagbag-o

Duha ka drama sang musikal ang nagsiga sa entablado sang kultura nga makimasa kag makabanwa sining nagligad nga simana. Ginpa-sundayag sang Nobyembre 30 sa University of the Philippines Theater ang *Makata'y Mandirigma*, *Mandirigma'y Makata* kag ang *UAve* naman ginpagwa sadtong Disyembre 11-13 sa Marikina kag sa University of the Philippines Aldaba Hall.

Ang pagpasundayag sang *Makata'y Mandirigma* kabahin sang pag-saulog sang ika-45 anibersaryo sang pagtukod sang Kabataang Makabayan kag pagsaludo sa 50 tuig nga pag-alagad sa pumuluyo ni Kasamang Jose Maria Sison. Paagi sa tula, kanta kag presentasyong biswal, ginpahayag diri ang kabuhi nanday Ka Joema kag Ka Ador, pareho mga aktibista, mamalaybay kag detenido pulitikal.

Ginkuha sa binalaybay ni Ka Joema nga "Ang Mandirigma ay Tulad ng Makata" ang titulo kag balayon sang drama. Ginsaysay sa mga sugilanon nanday Ador kag Joema ang kasaysayan sang bag-ong demokratiko nga rebolusyon kag ang pagpabilin sining buhi kag nagasulong sa subong nga panahon.

Matingkad sa *Makata'y Mandirigma* ang pagtukod sang Kabataang Makabayan samtang nagadalom kag nagalapad ang pag-organisa sang mga sektor sang mamumugon, mangunguma, estudyante, ta-

wong-simbahan kag propesyunal sadtong temprano nga bahin sang dekada 1960. Ginalaragway sini kon paano nabun-ag ang armado nga paghimakas halin sa paghiliusa kag determinasyon sang bag-ong tukod nga Partido Komunista sang Pilipinas. Ginpakita ang kagumon kag mga paglihis nga nag-ukok sa rebolusyonaryo nga kahublagan nga sistematiko nga gin-atubang halin sadtong Una nga Dungganon nga Kahublagan Panadlong.

Ginarepresentar sang mga karakter halin sa nagkalainlain nga sektor ang nanarisari nga sugilanon sang mga ordinario nga tawo nga ginpanday sang kasaysayan, naimpluwensyahan kag nagsuporta o nag-entra sa rebolusyon. Ara ang isa ka suldado nga nagtuon nga magtula; isa ka estudyante nga namuklat sa pagpakig-upod sa masa nga anakbalhas kag nangin maisog nga kumander sang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB); duha ka babae nga naghimakas sa masa-

limuot nga paghimakas; kag isa ka nailo nga anak sang namartir nga mga hangaway nga nagdesisyon nga mag-entra man sa BHB.

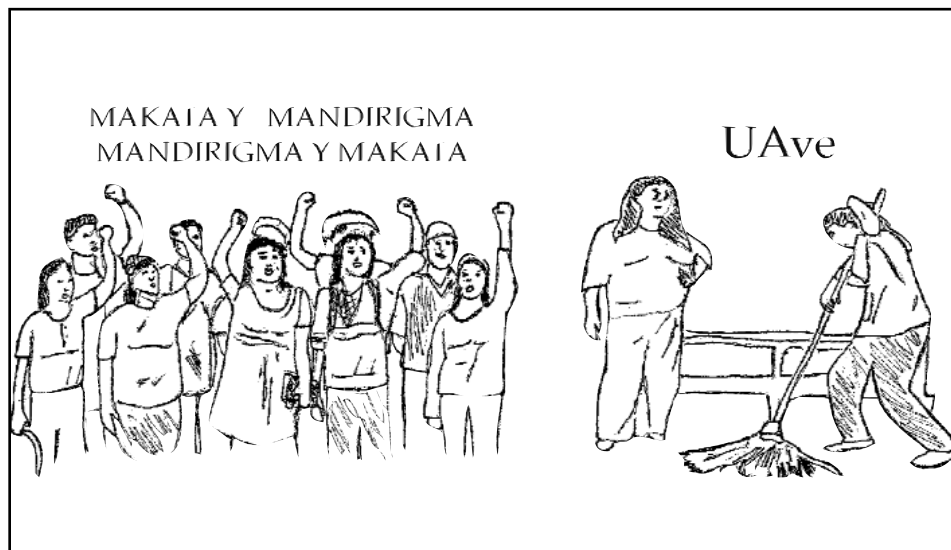
Mga sugilanon sang ordinariyong pumuluyo man ang matingkad sa drama nga *UAve* nga kolektibo ginhimo ni Rommel Rodriguez kag sang organisasyon pangkultura nga Sining na Naglilingkod sa Sambayanan (Sinagbayan). Sa drama nga ini, ginpakita ang pag-angut sang sektor sang mga estudyante sa iban pang sektor sa katilingban.

Ginsaysay sa *UAve* ang mga sugilanon sang nagaantus nga pumuluyo sa kasyudaran kag kaumhan, ang ila masalimuot nga relasyon sa isa kag isa, ang banggianay kag sa katapusan paghiliusa sang nagkalainlain nga pagtan-aw kag paghangop.

Isa sa mga sugilanon diri ang pagpasimpalad sang isa ka lider mamumugon kag iya anak nga baguhan nga estudyante sa *UAve*. Ang pagkamuklat sang pamatan-on kag pagpakig-upod nila sa ginahimuslan kag ginapigos nga sektor para makakuha sang importanteng mga leksyon nga naglab-ot sa ululupod nga pagbato, pag-atubang sa kakahas sang reaksyunaryong awtoridad kag pagsaksi sa paghalad sang kabuhi sang amay nga lider-mamumugon sa piketlayn amo nga panaysayon sang hugot nga pagbilog sang ginahimuslan kag ginapigos nga sahi para maghimakas.

Laragway sang padayon man nga pagkamuklat kag ikasarang nga magbato ang mga karakter sang mga estudyante nga sang una wala sang paghulag apang sa ulihi naghulag; isa ka dyanitor nga nakakabisar sa mga hitabo sa *UAve*; isa ka manunudlo nga progresibo; kag asawa sang isa pa ka manunudlo nga *desaparecido*; kag isa ka iloy nga konserbatibo pero sa ulihi nagdampig sa iya estudyanteng anak sa pagprotesta.

Maayo kag dalayawon nga gin-

pasundayag sang mga artista pareho ang *Makata'y Mandirigma* kag *UAve*. Lainlain ang mga eksena ang nagpukaw sa mga tagipusuon kag nagpukaw sa pamentsaron sang mga nagatan-aw. May mga eksena nga nagpakadlaw, nagpahibi, nagpaakig, nagpukaw kag nagpapalakpak sa pasundayag nga napuno sang mga manugtan-aw.

Lain man, pareho nga ginalaragway sang mga ini ang mga eksena kag halambalanon sa pamilya, paghigugma, pagabyanay, handum, pagtalang, pagdesisyon, sakripisyo kag panindugan, mga pagsublak, mga pagsulong, mga kahinaan kag pagkadasma, mga pagmuklat kag liwat nga pagbangon.

Dalayawon man ang ginagamit nga musika, hulag kag duag sang parehong drama: sa *Makata'y Mandirigma*, ginapamanggad pa ang pila ka klasikal nga rebolusyonaryo nga kanta sang orihinal nga ginhimo nga musika nga ginsabayan sang gitara kag *piano*. Gamit ang kompyuter, ginsabayan sang iban pa nga instrumento ang mga tugtog kag natuga ang tunog nga daw dala sang isa ka orkestra.

Sa pag-upod man sa martsa sang protesta sang *blues* kag *hiphop*, nangin masadya ang musika sang *UAve* kag nagganyat sa dungan nga pagsaot sang mga nagatan-aw sa sulod sang teatro.

Bilang pagpakita nga indi dapat matapos ang tanan sa sulod sang teatro, ginsumalang sang nagpasundayag ang tumalan-aw paggwa nila, ginpasalamatan kag gin-imbatar sila nga padayunon ang paghimakas. Ginlarawan sang simpleng aksyon ang importansya sang konsolidasyon kag pagtanaw sa mga ginaatubang nga pagbato pagkatapos sang madinalag-on nga aksyon masa. **AB**

Balikatan sa Ilocos-Cordillera, ginpakamalaut

Mabaskog nga ginapakamalaut sang Chadli Molintas Command (CMC) sang BHB sa Ilocos-Cordillera Region ang paglunsar sang US-RP Balikatan Exercises sa mga prubinsya sang Ilocos Sur, Mountain Province kag Abra sa palaabuton nga 2010. Suno sa CMC, maathag nga interbensyon militar ang himuon sang mga tropa sang US sa pungsod. Pagtampalas man ini sa soberanya kag integridad sang pungsod bunga sang kadungan sining mabaskog nga militarisasyon sa kaumahan kag pagpang-abuso sang tropa sang US sa pumuluyo.

Gin-anunsyo sang Hunyo sang anay DND Sec. Gilbert Teodoro kag ni Deputy National Security Adviser Luis Singson ang paglunsar sang Balikatan Exercises sa Ilocos Sur. Mga 1,500 suldado sang US ang magapartisipar sa nasambit nga paghanas-militar sa Pebrero 2010.

Kaangut sini, naglunsar sang Septyembre sang *clearing operations* ang mga tropa sang 50th IB sa pila ka barangay sa banwa sang Salcedo sa Ilocos Sur kadungan sang pagbisita sang pila ka upisyal sang militar sang US para maginspeksyon sa lugar. Sadtong Nobyembre 11 liwat nga nagbisita ang pila ka upisyal sang US sa mga banwa sang Salcedo kag Sta. Cruz sa nasambit man nga prubinsya.

Gin-anunsyo man sang hepe sang 50th IB nga si Lt. Col. Rogelio Migote nga manug-abot na ang tropa sang US sa Enero 2010. Ginsiling man ni Sgt. Hernani Garcia sang 503rd Bde nga pangunahon nga tum-ok sang paghanas ang mga kapatagan kag mabukid nga lugar sa una nga distrito sang Ilocos Sur. May paghanas man nga ilunsar sa dulan sang Mountain Province kag Abra kon sa diin ginapatihan nga mabaskog ang impluwensya sang BHB, dugang pa ni Garcia.

Ginpakamalaut sang CMC ang rehimeng Arroyo kag AFP bangud sa paglaragway na mismo nga buhat sa kaluoy ang interbensyon militar nga ini sang US. Dunganan

sang paghanas-militar nga ini sang paglunsar sang mga medical action programs (MEDCAP) kag engineering civic action programs (ENCAP). Pero suno sa CMC, sa esensya, ang Balikatan pagpasilabot sang US kag mapintas ang kinaiya. Suno sa pila ka upisyal sang rehimen nga Arroyo, ginaduso sang AFP ang paglakip sang mga misyong kombat sa Balikatan 2010 sa pihak sang mabaskog nga pagpamatuk sang mga upisyal sang lokal nga gubyrno kag sang pumuluyo.

Ang Balikatan Exercises tuigan nga ginahimo sang mga gubyrnong US kag Pilipinas sa balayon sang bangian nga mga kasugtanan pareho sang Mutual Defense Treaty sang 1951 kag Visiting Forces Agreement sang 1999. Siling sang CMC, wala sang makadaog sa papet nga rehimeng Arroyo sa masupog nga implementasyon sa sobra ka tiko nga interpretasyon sa mga bangian nga kasugtanan nga ini suno sa ila kinahanglanon.

Ang ining relasyon mapuslanon pareho kay Arroyo kag sa amo sini nga imperyalista. Sa isa ka bahin, pwede na liwat magbase sa Pilipinas ang imperyalismong US gamit ang mas gamay nga puhunan nga pangpulitika kag pang-ekonomya sangsa kon magmentenar ini sang aktwal nga base militar. Sa pihak nga bahin, nasiguro ni Arroyo ang padayon nga pagsakdag sang US sa iya tiko kag brutal nga rehimen. **AB**

9 ka tuig sang rehimeng Arroyo

Pinakamadugo, pinakabrutal nga mga paglapas

Pinakamadugo kag pinakabrutal ang rehimeng US-Arroyo sa kadamo sang mga biktima sang paglapas sa tawhanong kinamatarung. May kabilugan nga 1,118 na ang nalista sang mga biktima sang ekstra-hudisyal nga pagpamatay sa sulod sang walo ka tuig kag 10 ka bulan nga paghari sini.

Ini ang pahayag sang KARAPATAN kaangut sa pagdumdom sa pangkalibutanon nga adlaw sang tawhanong kinamatarung sadtong Disyembre 10.

Sini lang nga Enero tubtub Oktubre 31, nagalab-ot na sa 77 ang biktima sang ekstrahudisyal nga pagpamatay. Kon idugang ang 57 nakutkot nga mga bangkay sang mga biktima sang masaker sa Maguindanao sadtong Nobyembre 23, magalab-ot ini sa 134. May nalista man nga 204 nga biktima sang pagdukot kag 1,026 biktima sang tortyur. Pila ka pulo ka libo pa ang nakaagi sang pwersahang pagbak-wit kag pagkabulabog bangud sa sige-sige nga mga operasyon mili-

tar sa kaumhan.

Nagadamo ang mga biktima sang paglapas sa tawhanong kinamatarung bangud sa disenyo sang Oplan Bantay Laya nga nagatarget di lamang sa armadong rebolusyonaryo nga kahublagan kundi mga ligal kag demokratikong organisasyon, midya kag oposisyon nga pangpulpitika, kag bisan simple nga kritiko lamang sang tiko nga pagdumala ni Gloria Arroyo. Ini bangud sa paglagas sang rehimen sa dedlayn sini nga dugmukon ang mga armadong rebolusyonaryong pwersa antes matapos ang termino ni Arroyo sa Hunyo 2010.

Sa pihak sang wala sang pili nga pagpamigos sang kontra-pu-

muluyo kag kontra-rebolusyonaryo nga kampanya nga OBL, wala sang nasilutan sa mga kriminal. Ang amo nga pagpadalagan sang rehimeng Arroyo amo ang naghatag sang dalan para matabo ang makangilidlis nga masaker sa Maguindanao.

Sa idalom sang OBL ginapatumang ang rekrutment para sa mga grupo nga paramilitar pareho sang Citizen Armed Force Geographical Unit (CAFGU), Special Civilian Armed Auxiliary (SCAA) kag Civilian Volunteer Organization (CVO) kag mga pribadong hangaway sang mga *warlord*. Ginahanas sila kag ginaarmasan sang militar kag pulisya bilang mga dugang nga pwersa nga pangontra sa BHB kag MILF. Ang mga pwersa nga paramilitar nga ini amo man ang manugprotektar sang mga alyado ni Arroyo pareho sang mga Ampatuan. **AB**

312 ang biktima sang masaker sa idalom sang rehimeng Arroyo

Nagalab-ot na sa 312 ang biktima sang masaker sa idalom sang rehimeng Arroyo pagkatapos patyon ang 57 sa masaker sa Ampatuan, Maguindanao sadtong Nobyembre 23. Suno sa KARAPATAN, 255 na ang biktima sang masaker sa 51 separado nga insidente halin Enero 1, 2001 tubtub Septyembre 30, 2009 antes pa man matabo ang masaker sa Maguindanao. Ginakabig nga masaker ang insidente sang pagpamatay kon tatlo o masobra pa ang mga biktima.

Suno sa KARAPATAN, babaye ang 42 sa mga biktima sang masaker samtang 40 naman ang menorde-edad. Maluwas pa ini sa mga biktima sa Maguindanao, kon sa di-

in 21 ang isip sang mga babaye nga ginpatay.

Pinakamadamo nga biktima sang mga masaker naghalin sa Autonomous Region of Muslim Mindanao (47 biktima); Southern Mindanao Region kag Central Luzon (tig-30 biktima); National Capital Region (29 biktima); Southern Tagalog (27 biktima); kag Eastern Visayas (25 biktima). Setenta sa 255 nga mga biktima mga mangunguma. Kwarenta naman mga Moro kag 21 mga mamumugon.

Pinakaulihi sa mga masaker nga nalista sang KARAPATAN antes ang masaker sa Maguindanao ang pagpatay sa anom ka myembro sang pamilya Suarez sadtong Abril 9,

2009 sa Sityo Kamanikan, Barangay Malinao, Gingoog City, Misamis Oriental.

Kalakip ang duha ka bulan nga lapsag nga bata sang mag-asawa nga Suarez sa ginbalusan sang mga elemento sang paramilitar sa Bungkatol Liberation Front (BULIF) pila ka adlaw pagkatapos mag-agum sang mga kaswalti ang militar sa kamot sang Bag-ong Hangaway sang Banwa.

Kalakip sa makangilidlis nga mga masaker nga natabo sa idalom sang rehimeng Arroyo ang masaker sang 14 katawo sa Hacienda Luisita sadtong Nobyembre 16, 2004; siyam katawo sa Kananga, Leyte sadtong Abril 16, 2003; kag siyam katawo sa Palo, Leyte sadtong Nobyembre 21, 2005.

Wala sang bisan isa nga nasilutan sa mga krimen nga ini. **AB**

Kalainan sang Proclamation 1959

Gulpe na lang nga gin-anunsyo sang Malacañang ang pagtapos sang Proclamation 1959 o layi militar sa Maguindanao sadtong Disyembre 12 isa ka simana pagkatapos ginpapanaog ini. Ginbawi ang layi militar sa tunga sang mabaskog kag malapad nga pagpakamalaut kag mabug-at nga pagkwestyon sa ligalidad sini sa Senado, sa gintingub nga pulong sang Kongreso kag sa Korte Suprema. Ang pagbawi ginhimo ni Gloria Arroyo antes siya magkadto sa isa ka pulong sang United Nations sa Copenhagen, Denmark. Ginlikawan niya nga mapugpog gihapon siya sang mga nagapakamalaut tubtob ditto.

Ginlauman sang rehimeng Arroyo nga pagkatapos sang layi militar sa Maguindanao magahupa na ang mga pagpakamalaut kag indi na kinahanglan padayunon pa ang mga ligal nga proseso kag paghusga sa ginhimo sini. Tuso nga taktika na ini sang rehimeng Arroyo kada may tikang ini nga nagaani sang mabaskog kag malaparan nga kundenasyon kag mabudlay ilusot sa korte kag iban pang proseso nga ligal.

Bisan pa man, nagdeklarar pa gihapon ang Senado nga ilegal kag lapas sa konstitusyon ang ginpapanaog ni Arroyo nga layi militar sa Maguindanao. Ginpadayon gihapon ang mga pagpakamalaut kag debate sa gintingub nga pulong sang Kongreso. Pero bangud mas tumingkad ang rason sang mga nagpamatuk kag may mga alyado naman ang rehimen nag-upod sa pagpamatuk sa proklamasyon, ginpunggan sang mga maki-Arroyo nga Speaker kag Senate President ang pagboto sang Kapulungan. Bisan natapos ang tatlo ka adlaw nga pagtalakay sang Kongreso sa proklamasyon, ginapaat-

hag pa gihapon sang mga oposisyonistang kongresista si Arroyo sa basehan sang iya nga tikang. Gina-duso man sang mga grupo nga nagpasaka sang petisyon sa Korte Suprema batuk sa layi militar nga dapat pa gihapon maghimo sang maathag nga desisyon ang pinakama-

taas nga hukmanan sa halambalanon sang paglapas sa konstitusyon para indi na masulit ang kasaypanan.

Ginsundan pa ini sang pagpasaka sang mga kasong kriminal batuk sa

anom nga nagapamuno

nga myembro sang Ca-

binet Cluster E ba-

ngud sa nangin ya-

bing papel kag tiko

nga kondukta nila sa

pagpapanaog sang la-

yi militar sa Maguida-

nao. Ang Cabinet Clus-

ter E grupo sa kabinete

ni Arroyo nga nagatutok sa

mga halambalanon seguridad.

Ang tanan nga mga na-

gakundenar kag nagpasaka

sang kaso batuk sa proklama-

syon nagatunod sa kakulang sang

basehan sang "nagahana nga re-

belyon" nga amo ang ginrason sa

pagpapanaog sang layi militar sa

Maguindanao. Ginkwestyon sang

tanang ang pagkaso sang rebelyon

sa *warlord* nga pamilya Ampatuan

kag sa pribadong hangaway sini nga gin-armasan, ginpondohan, ginpabaskog kag ginpalarga sang rehimen batuk sa oposisyon kag tunay nga mga rebelde. Mabaskog man ang duda nga kon iduso ang kasong rebelyon mapahina ang kaso nga *multiple murder* (madamuan nga pagpatay) sang mga Ampatuan bangud mapaidalom lamang ini sa mas temprano nga kaso sang rebelyon kag mahimo magalab-ot pa sa amnestiya sa palaabuton.

Labing mabaskog ang duda nga ang pagpapanaog sang layi militar sa Maguindanao pagtilaw lang para sa mas malapad nga pagpapanaog sang hayag nga paghari militar kag pagpalapad sini sa bilog nga pungsod. Gintilawan na ini sang rehimen nga Arroyo sang 2005 kag 2006 apang indi ini naibwelo bangud sa mabaskog sang pagpamatuk kag kabudlayan nga ipatuman ini. Apang sa desperasyon nga makapangunyapot sa poder si Arroyo makaligad ang nagahingapos sang subong nga termino niya sa Hunyo 2010, lakip sa mga opsyon niya ang pagpapanaog sang hayagan nga layi militar kag pagpadayon sang iya paghari paagi sa isa ka "gubyrno nga pangtransisyon."

Pila ka sulit na nga nagpauna sang hambal bahin diri ang daan nga National Security Adviser nga si Norberto Gonzales nga subong ara sa estratehikong pusisyon para ipatuman ini bilang Defense Secretary. Labing nagadaku para sa nagaharing hubon ang rason para ipatuman ang ining pahito sa atubang sang napakagamay sang posibilidad nga magdaog ang partido kag mga kandidato ni Arroyo para sa presidente kag iban pang pungsodnon nga pusisyon—bisan maggamit pa sila sang sobrang pagdinaya. Labi man nga nagadaku ang posibilidad sang pagpadihot sang

“kapaqlawan sang eleksyon” bunga sang nakita nga gamo sa pagpatu-man sang *poll automation* (de-kom-pyuter nga botohan kag isipay).

Naghayag man ang mga anti-Arroyo nga grupo militar sang mas detalyadong impormasyon bahin sa ultimo nga katuyuan sang nagaharing rehimen nga magdeklarar sang layi militar sa bilog nga pungsod. Suno sa Young Officers’ Union/Young Organizers’ Union (YOU), ang plano nga magdeklarar sang layi militar sa bilog nga pungsod kabahin sang “Oplan Alpha” nga gintukod pagkatapos ilunsar ang kandidatura ni Defense Sec. Gilbert Teodoro sa pagkapresidente. Suno kuno sa oplan nga ini, ang pagpapanaog sang layi militar sa bilog nga pungsod himuon subong nga Disyembre o sa Enero 2010, kag pagasundan sang suspensyon sang eleksyon sa Mayo 2010 kag pagpalawig sang duha pa ka tuig sa paghari ni Arroyo bilang “presidente nga pangtransisyon.”

Nagapalak subong si Defense Sec. Norberto Gonzales sa pagpatu-man sang plano kag pagkuha sang suporta para sa pahito nga ini.

Bahin sang pahito ang pagtuga sang kagamo sa Metro Manila, nga iangut sa gamo sa Mindanao kag ibasol sa mga progresibong pwersa kag iban pa nga ginakabig nga kaway sang estado. Pagkatapos sini arestuhon ang mga pwersa sang Wala kag mga anti-Arroyo nga elemento sang AFP kag PNP.

Samtang, di nabuhinan ang sakit sang buot sang pumuluyo sa mga nagapamuno sa pamilyang Ampatuan kag malapit nga alyado sa Malacañang. Ginsumalang sang mabasog nga kaakig kag pagpakamalaut sang mga mamahayag kag iban pang nagprotesta ang mismo nga nagpamuno sa masaker nga si Mayor Ampatuan Jr. sang ipagwa siya sa kulu-ngan sa pag-atubang sa korte.

Pag-aresto, pagtortyur kag pagpamahog

Lima ka Dumagat ang gintortyur sang militar. Walo ka raliyista ang gindakop sa Calamba. Kag padayon ang pagpamahog sang militar sa mga residente sang Naga City.

Disyembre 11. Walo ka katapo sang BAYAN-Southern Tagalog ang gin-aresto sang mga pulis kag ginkulong sa istasyon sang pulisya sa Calamba City. Gindakop sila pagkatapos maglunsar sang isa ka kilat nga rali sang magbisita sa lugar si Arroyo. Ang mga biktima amo sanday Bujs de la Cruz, Adrienne Ng, Freddie Bernal, Riza Adiaton, Rechel Tanteo, Jose Gloria, Aly Naredo kag Efraim Ponce. Ang mga gin-aresto may dala nga mga plakard nga may mga mensahe nga “Never Again to Martial Law” kag “Pahirap sa Masa, Patalsikin si Gloria.”

Disyembre 1. Lima ka katapo sang tribong Dumagat ang gindakop kag gintortyur sang mga suldado sang 48th IB sa Baryo Makulapa, San Luis, Aurora. Sanday Roland Corpuz, Junjun Acleto, Ricky Torres, Lolit Agbayani kag Edwin Buryo gindakop sang militar, ginsipa kag ginsumbag bangud sa akusasyon nga sila mga katapo sang BHB. Tatlo ka adlaw sila nga ginkulong sa kampo sang militar antes ginhilway.

Disyembre 2009. Gin-abangan sang mga elemento sang Task Force Liwanag (TFL) sang Philippine Army sanday Evangeline Oliva, 14 kag ang upod niya nga lalaki nga pareho menor-de-edad sa Balatas, Naga City. Ginkuha sang mga militar ang mga ngalan sang duha kag ginkuhaan man sila sang laragway. Gin-akusar sang militar ang duha kag ila nga mga pamilya nga tagasuporta sang BHB. Bangud diri, nagpetisyon kay Mayor Jesse Robredo sang Naga ang Alyansang Laban sa Urban Militarisasyon asin Abuso sa Naga para pahalinson ang TFL sa Baryo Balatas. Ginhatag nga mga rason sang petisyon ang pamahog sang militar sa mga residente sang Balatas kag ang sige-sige nga mga pagpanakaw sa baryo. Nagbalibad ang lokal nga gubyerno nga pahalinson ang militar sa barangay.

AB

Angot sini, naglunsar sang mga aksyon protesta ang mga katapo sang midya sang Disyembre 10 para iduso ang gilayon nga pag-untat sa pagpamatay sang mga mamahayag. Ang mga paghulag nga ginklunsar kaangut sa pagdumdom sa bilog nga kalibutan sang “Global Day of Solidarity against the Maguindanao Massacre” nga ginpangunahan sang International Federation of Journalists.

May ara sang mga rali sa Angeles City sang nagbisita si Arroyo didto. May ara man sang mga paghulag sa Bacolod City kag Bulacan.

Sa Maguindanao, pila ka katapo

sang midya ang nagsindi sang 30 kandila sa lugar mismo sang natauban sang masaker nga nag-utas sa kabuhi sang 30 mamahayag. Naghalad man sila sang 30 puti nga rosas sa mga biktima nga tagamidya.

Sa Western Mindanao, ang mga istasyon sang radyo sa Ozamiz, Tangub kag Pagadian nagpabati sa kahanigan sang emosyunal nga panawagan sang National Union of Journalists of the Philippines nga nagapangayo sang suporta sa publiko para sa proteksyon sang mga katapo sang midya. Ginsundan ini sang isa ka minuto nga paghipos kada udto adlaw.

AB

Linibo ka pumuluyo, nagralli

Linibo ka pumuluyo sa sulod kag guwa sang pungsod ang naglunsar sang lain-lain nga porma sang protesta sa pagpapanaog sang layi militar sa Maguindanao sadtong Disyembre 4 asta 10 bilang kabahin sang pagdumdom sa International Human Rights Day. Ginpamilit nila ang hustisya sa mga biktima sang masaker kag pagtapos sang layi miltar didto.

Sang Disyembre 4, may 4,000 ka pumuluyo halin sa lain-lain nga bahin sang Southern Mindanao ang nagralli sa Freedom Park sang Davao City. Ginpamunuan ini sang BAYAN-Southern Mindanao kag gintambungan sang mga mangu-nguma, kababaihan, mangingisda, imol sang syudad, mamumugon, propesyunal kag mga abugado. Nag-upod man ang mga myembro sang National Union of Journalists of the Philippines.

Sa Cebu City, masobra 100 pumuluyo ang naglunsar sang martsa-

rali halin sa Fuente Osmeña pakad-to sa sentro sang syudad sang Disyembre 10 sa pagpamuno sang KRAPATAN kag BAYAN-Central Visayas. Ginparada sang mga raliyista ang imahen nanday Arroyo, Norberto Gonzales kag Jovito Palparan bilang mga nagapangunang nagalapas sa tawhanong kinamatarung. Sa Iloilo City isa ka *caravan* ang naglibot sa syudad sang Disyembre 9 bilang pagtapos sang serye sang hulag protesta nga nag-umpisa pa sang Nobyembre 26 tuga sang masaker sa Maguindanao kag pagpa-

naog sang layi militar didto.

Samtang sa guwa sang pungsod, naglunsar man sang mga aksyon protesta ang mga militanteng grupo sa Hongkong sadtong Disyembre 10. Nagpiket sa atubang sang Philippine Consulate ang mga mamumugon nga katapu sang United Filipinos in Hongkong kag GABRIELA-HK.

Kaangot sini, nagpahayag sang pagkabalaka ang mga Muslim nga katapu sang Migrante-Middle East sa Saudi Arabia. Siling nila, kon indi makahatag sang hustisya ang rehimeng Arroyo sa mga biktima sang masaker wala man ini sang moral nga awtoridad nga maghinyo sang amnestiya para sa 3,000 nga nahunong nga mga migranteng Pilipino nga mamumugon sa Middle East.

AB

Kinawatan nga manggad sang pamilyang Ampatuan

Indi lamang mga manugpatay sang tawo ang pamilya ni Andal Ampatuan, Sr. kundi mga manugdambong pa nga nagakamasa sa kinawatan nga manggad halin sa pondo sang gubyrerno.

Sa ginsumite nga report sang kabilugang kita sadtong 2002, naglab-ot lang kuno sa P11 milyon ang manggad sang pamilya.

Pero sa kadamuon sang manasyon pa lamang sang mga Ampatuan tuman ka layo ang gindeklarar nila nga P11 milyon nga matuod nga manggad. May ara sila nga apat ka mansyon sa Shariff Aguak; lima sa Cotabato City; tatlo sa Tacurong, Sultan Kudarat; siyam sa Davao City; duha sa Koronadal City sa South Cotabato; isa sa Cavite; isa sa Dasmariñas Village sa Makati City; isa sa San Andres Bukid sa Maynila; isa sa Barangay Palanan sa Makati City; kag isa pa sa Tan-

dang Sora Quezon City. Nakapangalan sa lain-lain nga mga himanta ang mga balay nga ini nga nagabalor sang ginatos ka milyong piso. Halos tanan nga mga balay may mga daku nga kaha de yero nga ginabutangan sang mga armas kag kwarta. Ginatantya nga naglab-ot sa masobra P3 ka bilyon ang manggad nga ginatago sang mga Ampatuan.

Nagapanag-iya man ang pamilyang Ampatuan sang madamo nga malahalon nga salakyan. Sa balay pa lamang ni Andal Ampatuan Sr. sa Shariff Aguak, may ara na natukiban isa ka Hummer, isang Toyota Land Cruiser, isa ka Chevrolet Su-

burban, isa ka GMC *luxury truck*, duha ka Toyota Hilux *pick-up truck*, isang Ford F-150, isa ka Isuzu D-Max, kag isang Toyota Hi Ace Van, kag duha ka *military truck* nga nakatago sa isa ka daan nga kural sang mga kabayo sa *compound*. Ang mga salakyan pa lang nga ini ginatantya nga nagabalor na sang 26 milyong piso. Ara man sa poder sang mga Ampatuan ang madamo kag mabaskog nga armas, mga *rocket* kag madamo nga bala nga masarangan armas ang isang brigadang tropa kag makapalupok sang bilog nga Maguindanao.

Ang amo kadako nga manggad nga indi san-o matipon sang mga Ampatuan kon paagi lamang sang mga sweldo nila bilang mga upisyal sang gubyrerno.

Samtang nagakabuhi nga daw mga hari ang mga Ampatuan, makaluluoy naman ang kahimtangan sang ordinaryong pumuluyo sang Autonomous Region in Muslim Min-

danao (ARMM), labi na sang Maguindanao.

Ara sa ARMM ang pinakaimol nga mga prubinsya sa bilog nga pungsod. Ini sa pihak sang Internal Revenue Allotment (IRA) nga naglab-ot sa P10 bilyon kada tuig.

Bisan pa man 30% sang pumuluyo sang ARMM ang nagakita sang P50 kada adlaw. Bangud sa kaimulon, nagalab-ot lamang sa 52 tuig ang abereyds nga kabuhi sang pumuluyo sang ARMM (kumparar sa pungsodnon nga abereyds nga 71.6 tuig) singkwenta'y singko sa kada 1,000 lapsag ang nagakamatay bag-o sila maglab-ot sang isa ka tuig (kumparar sa pungsodnon nga abereyds nga 49). Sa mga bata nga nagakamatay nga wala pa sang lima ka tuig ang edad, 57% nagakamatay bangud lamang sa paglupot, bagay nga madali tani nga likawan kag bulgon.

Baynte sais porsyento (26%) lamang sang mga batang dapat nagatuon ang nagabutho sa elementarya (kumparar sa pungsodnon nga abereyds nga 49%). Sa mga bata nga nagabutho sa Grade 1, asta 37% lang ang nakaabot sa Grade

6 (kumparar sa pungsodnon nga tantos nga 66%). Ini bangud nagalab-ot lamang sa P100 kada estudyante ang ginagasto sang ARMM para sa edukasyon, nga amo ang pinakamanubo sa bilog nga pungsod.

Wala sang maathag nga pagawdit sa ginakadtuan sang pondo sang ARMM bangud permi nga ginpaandaman sang mga Ampatuan ang sin-o man maghimo sang awdit sini. Sining Disyembre, kwinestyon ni Sen. Aquilino Pimentel ang ginakadtuan sang P1.7 bilyon pondo para dapat sa repormang agraryo nga ipinasa sa ARMM sining una nga pito ka bulan sang 2009. Luwas sa wala sang akawnting ang natumod nga pondo, siling ni Pimentel, dapat indi gintagaan sadto ang ARMM bangud indi sakup sang CARP ang rehiyon.

Padaku man nga padaku ang IRA nga ginabaton sang Maguindanao, nga direktang ginaharian sang mga Ampatuan. Halin P555 milyon sadtong 2005, nangin P633 milyon ini sang 2006 kag P1.080 bilyon na sa subong. Luwas pa ini sa P1.731 bilyon para sa mga munisipalidad kag P616.57 milyon para sa mga barangay o P3.428 bilyon sa kabilugan

Pero naglab-ot lang sa 2.9% sang badyet sa Maguindanao ang gintalana sa mga serbisyong pangkatilingban pareho sang ikaayong lawas kag edukasyon. Amo gani nga 32.9% lamang sang mga bata ang nakatapos sang elementarya. Naglab-ot lamang sa 66.27% ang tantos sang litera-

siya sa prubinsya (samtang 92.3% ang pungsodnon nga tantos). Sa sobra kanubo sang prayoridad sang edukasyon sa Maguindanao sa idalom sang mga Ampatuan, wala sang gintigana nga bisan isa ka sentimos nga badyet sang prubinsya para sa konstruksyon sang mga bag-ong buluthuan halin sadtong 2001, bisan ini ang prubinsya nga may pinakamanubo nga numero sang mga hulot-klasehan kumparar sa kadamuon sang mga istudyante sa bilog nga pungsod.

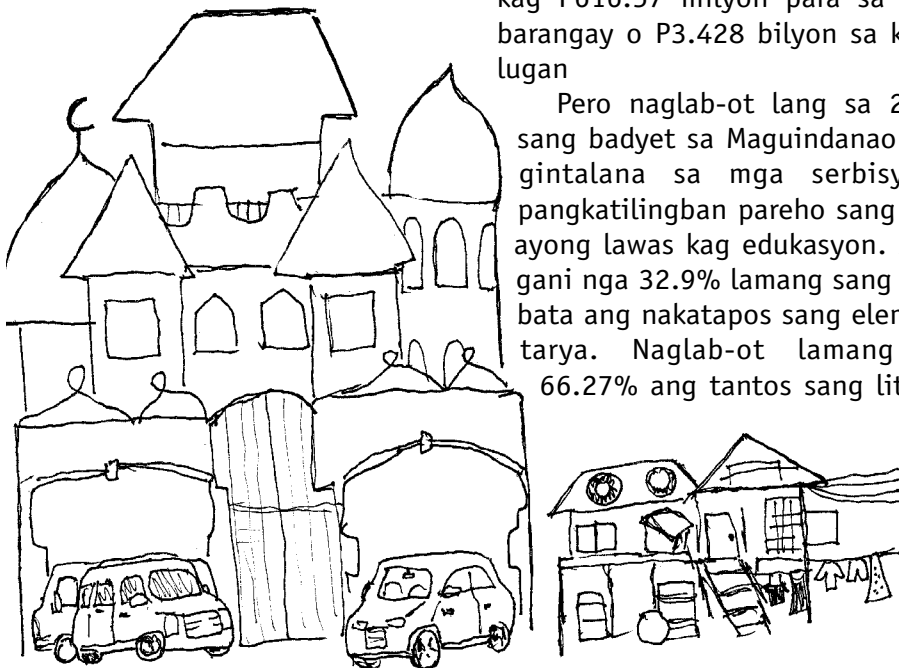
Sa pihak nga bahin ginatos ka milyon ang ginasukot nga komisyon sang mga Ampatuan sa konstruksyon sang bag-ong kapi-tolyo kag *sports complex* sa Sharif Aguak, kabisera sang prubinsya.

Samtang, halin sa 55% sang badyet sang Maguindanao nga nakatalana sa sweldo sang mga empleyado sang prubinsya, ang mas daku nga bahin ang nagakadto sa pagmentenar sang daku nga pribadong hangaway sang mga Ampatuan. Daku-dako man ang nagahalina nga pondo sang mga munisipyo.

Suno sa National Statistic Coordinating Board (NSBC), ang Maguindanao ikatatlo nga pinakaimol nga prubinsya sa pungsod halin 2006. Naglala ang kahimtangan sang prubinsya sa idalum sang madugay nga pagginahum sang mga Ampatuan. Suno sa NSBC, 62% na subong sang populasyon sang Maguindanao ang nagaantos kumparar sa 41.6% sang 1997.

Ang tanan nga ini bangud sa pagpatuyang sang mga Ampatuan sa IRA sang ARMM kag sang Maguindanao, nga madugay na nga ginatalana sa ila sang Malacañang para magamit nila nga "personal nga pork barrel."

Isa lamang ang mga Ampatuan sa mga kahimbong sang rehimeng Arroyo nga nagakamasa sa kwarta sang banwa, kadungan sang amo sini sa Malacañang. AB

Kalbaryo sang mga manugniyog, manug-abaka sa Eastern Visayas

Grabeng gutom ang naagyan sang halos duha ka milyong mangunguma kag iban pa nga nagakabuhi sa niyog kag abaka sa rehiyon sang Eastern Visayas dulot sang pangkalibutanong krisis sa ekonomiya.

Halin sang Enero, bumagsak ang presyo sang kopra kag padayon nga nagapabilin ini nga nalansang sa P15-18 kada kilo halin sa anay P45 kada kilo sang 2008. Nagsad-sad man ang presyo sang abaka sa P10 kada kilo sang Marso. Labing mas manubo na ini sa gastos sa produksyon. Bisan nagtaas na ang presyo sini sa P27 kada kilo subong malayo pa ini sa daan nga presyo nga P70 kada kilo sang 2008.

Epekto ini sang pagbagsak sang pangkalibutanong demand sa niyog kag abaka tuga sang mada-muan nga pagsara sang mga empresa kag paghina sang konsumo sa mga abanteng kapitalistang pungsod. Ang rehiyon pangatlong pina-kadako nga prodyuser sang niyog sa Pilipinas kag 80% sini ginaeksport sa ibang pungsod. Nagapanguna man nga prodyuser sang abaka ang rehiyon, kag sangkatlo nga bahin sang pangkalibutanong demand sa abaka naghalin diri.

May 1.7 milyong pumuluyo sa rehiyon subong ang nagakabuhi sa pagtanom kag gamay nga pagproseso sang niyog, upod na ang 365,000 mangunguma nga wala sang kaugalingon nga duta. Naglab-ot man sa 10,000 mangunguma sa isla sang Leyte ang pangunahon nagasalig sa abaka. Ginatantya nga mas madamo pa diri ang mga mag-aabaka sa isla sang Samar.

Labing bulnerable sa pangkalibutanong krisis ang masang mangunguma sa rehiyon bangud daku nga bahin sang produksyong agrikultural diri nakasentro sa eksport. Sining nagligad nga tatlong dekada, nagapadaku nga bahin sang

kadutaan ang ginatamnan sang produksyong pang-eksport (pareho sang niyog) sa kahalitan sang produksyon sang palay kag iban pang pagkaon.

Sang 1985-2002, bumagsak sang 22% ang numero sang kadutaan agrikultural halin 927,000 pakadto 723,000. Naggamay sang halos 65% (o sobra 300,000 ektaryas) ang dutang nakatigana sa produksyon sang palay, samtang nadugangan sang 18% (sobra 60,000 o 56%) ang ginatigana sa pagtanom sang niyog. Sa Northern Samar, Eastern Samar, Souththern Leyte naglab-ot sa halos 70% ang dutang agrikultural nga ginatamnan sang niyog.

Sa pagbagsak sang pangkalibutanong produksyon, nagkitid ang merkado para sa kopras kag abaka. Ginpalala pa ini sang mataas nga gastos sa lokal nga produksyon. Dako nga bahin sang pagproseso sini de mano o nagagamit sang mga atrasadong kagamitan.

Labi nga nagkitid ang pangkalibutanon nga merkado sa kopras kag abaka sa atubang sang kumpetisyon sang mas barato nga produktong langis halin sa palmera, *soybeans*, *sunflower* kag *rapeseed* halin sa iban nga pungsod.

Kapabayaang sang gubyrerno.

Sa pihak sang grabeng kabudlyan nga ginaantos sang masang mangunguma sa niyog kag abaka, padayon sila nga ginapabayaang sang gubyrerno. Gamay na gani ang pondong pangsuporta nga ginatigana sa ila, kalabanan pa sini nagakadto sa bulsa sang daku nga upisyal sang gubyrerno kag sa mga buladas sang midya.

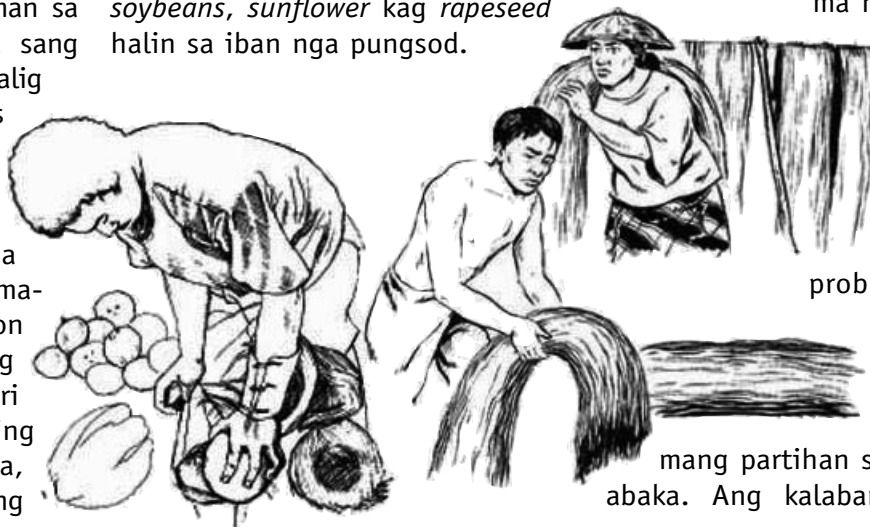
Sang 2008, sobra 14 milyong puno sang niyog nga nagabalor sang 400 milyon ang nasamad sang mga bagyo. Sa pihak sini, wala sang nakuha nga signipikanteng ayuda ang mga mangunguma halin sa reaksiyunaryong gubyrerno.

Nangin inutil man ang mga ahensya sang gubyrerno sa pagtapna sa pesteng *brontispa* nga nagumpisa nga nagpanghalit sa rehiyon sang 2006 kag subong nagasamad sa mga niyog sa 25 banwa sa rehiyon.

Wala man sang nahimo ang gubyrerno nga tapnaon ang mga sakit sang abaka nga nagumpisa manghalit sang 2002. Asta subong bagsak ang kabuhian sang 7,000 mangunguma tuga sang nagalapta nga balatian sa 10,000 ektaryang tanuman sang abaka sa Leyte.

Kawad-an sang duta kag paghimulos. Wala pa man ang pangkalibutanong krisis sa ekonomiya, ang kadam-an sang mga mangunguma sa niyog kag abaka biktima na sang paghimulos sang mga agalon nga mayduta kag komersyante bangud sa madugay na nga problema sa kawad-an sang duta.

Lapnagon ang sistemang partihan sa niyugan kag abaka. Ang kalabanan amo ang

partihan nga tunga (50-50) asta apatan (75-25) pabor sa agalon nga mayduta. Hugot nga kadungan sini ang iban pa nga dagway sang paghimulos pareho sang usura, barato nga presyo sang produkto, so-brang ganansya sa presyo sang mga nagapangunang balaklon kag pag-daya sa kilo kag pagkwenta—bangud kalabanan ang mga agalon nga mayduta man ang komersyante sa kopras, abaka kag mga balaklon. Kon kwentahon, nagalab-ot lamang sa P30-50 ang inadlaw nga neto nga kita sang kinaandan nga manugniyog kag manug-abaka.

Padulong sa mas madalom nga krisis. Magadugay ang kalbar-yo sang mga mangunguma kag iban pang nagasalig sa niyog kag abaka bangud labi pa nga magalawig kag magadalom ang pangkalibutanon nga krisis pang-ekonomiya. Samtang wala sang signipikante kag madasigan nga ayuda nga masaligan ang pumuluho halin sa reaksyunaryong gubyerno. Puro hangin kag buladas ang unod sang programa sa “pagpapagsik sa ekonomiya”

kag “pagpabaha sa krisis” sang rehimeng Arroyo.

Walang sang pulos ang ginpresentar sang rehimeng Arroyo nga mga solusyon sa krisis sa agrikultura sang niyog kag abaka, pareho sang pag-eksport sang mga alternatibong produkto sang niyog, pareho sang *biodiesel*, tuba, *virgin coconut oil*, kag mga “mas mauswag nga klase sang abaka,” pareho sang *high grade* nga klase sang abaka, tulad sang *hybrid* nga abaka. Amo man, wala sang pulos ang panawagan sang rehimeng Arroyo nga magsaylo sa iban pang alternatibong pananom nga amo man subong ginahatagan prayoridad sang rehimeng para sa rehiyon, pareho sang *yellow corn* kag *jatropha*.

Problema sang mga mangunguma ang pagprodyus sang mga bag-o nga produkto bangud lumos sila sa utang kag wala sila sang makapital para sa mga bag-ong kagamitan kag mas mahal nga mga sangkap. Kontrolado sang mga agalon nga mayduta ang duta, gani mabudlay nga basta na lamang mag-

saylo sa iban pa nga pananom.

Kontrolado naman sang mga komersyante ang merkado nga bagsak subong kag sadsad ang mga presyo.

Labing nagabutang pa ang mga ini sang pagunahon nga paglaum sa pag-eksport kag pagsuplay sa mga kinahanglanon sang mga dumuluho nga negosyo kag indi sa kinahanglanon sang pumuluho kag sang pungsodnon nga ekonomiya.

Bangud sa bagsak nga lokal kag pangkalibutanon nga merkado sa abaka kag kopra, ginatum-ukan subong sang rebolusyonaryong kahublagan ang kampanya sa pagpataas sang produksyon sang mga mangunguma kag iban pa nga mas gilayon nga mapuslan nga mga pananom. Dugang sa palay kag mais, ginakampanya sang mga rebolusyonaryong organisasyong masa sa lokalidad ang pagtanom sang kararuton kag ulutanon para bisan paano may makaon ang mga mangunguma kag indi magutom ang ila mga pamilya. **AB**

Climate Change Conference sa Denmark, wala sang ginbuga

Natapos ang 2009 United Nations Climate Change Conference nga wala sang signipikanteng naabot para mabuhinan ang pagtaas sang temperatura sang kalibutan dulot sang sobrang polusyon kag pagkasamad sang naturalisa.

Ang kumperensya, ginhiwat sa Copenhagen, Denmark sang Dis. 7-18, nagbun-ag sang “Copenhagen Accord,” isa ka kasugtanan nga nagakilala kuno sa importansya sang paglimita sa pagtaas sang temperatura sang kalibutan. Pero balewala man ini bangud wala sini ginaobliga ang anuman nga pungsod nga magbuhin sang ginabuga sini nga *carbon dioxide*. Wala man ini sang gintakda nga target para diri.

Ang malaparan nga pagbuga sang *carbon dioxide* sa kahanginan ang pinakadaku nga rason sang nagalala nga pag-init sang kalibutan, pagbag-o sang klima kag pagsun-

son sang mga kalamidad.

Hungod nga ginpangunahan sang US ang paghimo sang inutil nga Copenhagen Accord bangud indi sini gusto mahigot ang daku nga korporasyon nila sa anuman nga kasugtanan nga nagakahulugan sang dugang nga gastos bangud sa kinahanglan nga pagbag-o nga himuon sa mga makina nila. Ang dugang nga gastos ang nagahigot sa ila kapital kag nagabuhin sang daku sa ila nga mga superganansya.

Indi man katingalahan ang aktitud sang US, bangud tubtub subong wala gihapon sini ginratipika ang Kyoto Protocol, isa ka kasugtanan

nga ginbalay sang UN sang 1997 nga nagatuyo nga kontrolon ang pagbuga sang mga *gas* pareho sang *carbon dioxide*.

Gindunganan ini sang malaparan kag daku nga mga aksyon protesta. Mga 100,000 katawo ang nagmartsa sang Dis. 12 sa Copenhagen para iduso ang paghimo sang epektibong kasugtanan bahin sa pagbag-o sang klima. Mga 1,000 ang ginaresto sang mga pulis. Isa ka alternatibong kumperensya, ang Klimaforum, ang ginhiwat sang 50,000 katawo kadungan sang kumperensya sang UN.

Sa London, 20,000 katawo ang nagmartsa isa ka simana antes hiwaton ang kumperensya. Naglab-ot naman sa mga 50,000 katawo ang nagmartsa sa lainlain nga lugar sa Australia. **AB**

ANG**Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Tuig XL No. 24
Disyembre 21, 2009
www.philippinerevolution.net

Editorial

Napaslawan ang Oplan Bantay Laya

Napaslawan ang Oplan Bantay Laya. Ini ang deklarasyon sang bilog nga rebolusyonaryong hublag base sa mga pagtasar kag report sang mga nagapamuno nga organo sang Partido kag kumand sang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB) sa lain-lain nga rehiyon sang pungsod.

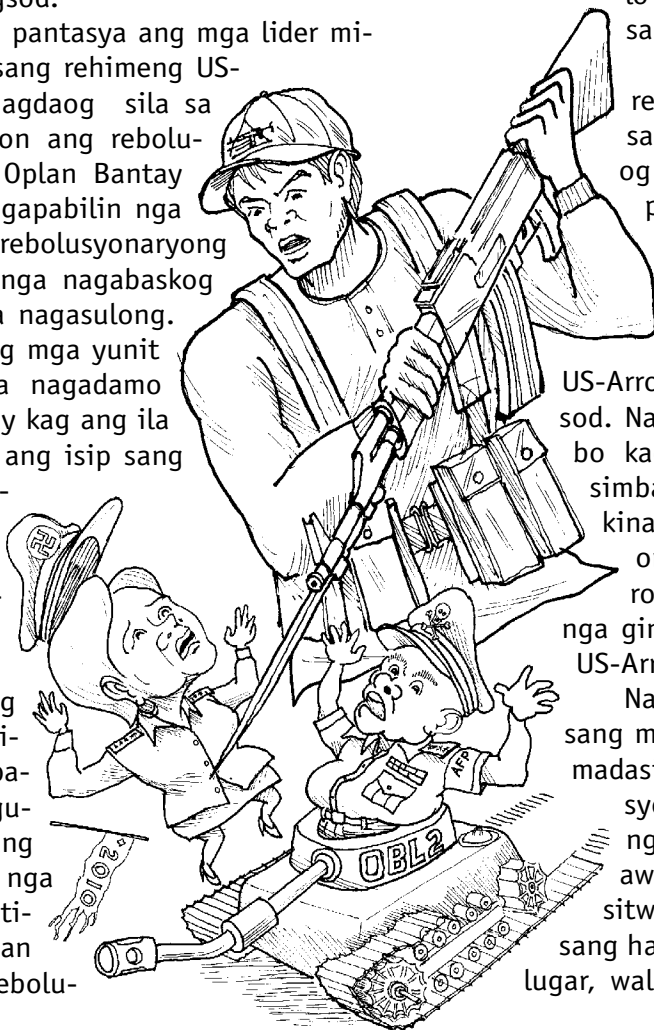
Ara sa kalibutan sang pantasya ang mga lider militar kag pangseguridad sang rehimeng US-Arroyo sa pagpati nga nagdaog sila sa mga katuyuan nga waskon ang rebolusyong Pilipino paagi sa Oplan Bantay Laya (OBL). Indi lang nagapabilin nga buhi kag malig-on ang rebolusyonaryong hublag, padayon pa ini nga nagabaskog kag tanan-nga-bahin nga nagasulong. Nagdaku ang numero sang mga yunit sang BHB. Padayon nga nagadamo ang mga Pulang hangaway kag ang ila mga armas. Nadugangan ang isip sang mga prenteng gerilya. Labing nagadalom kag nagalapad ang baseng masa. Padayon nga nagalapta ang Pulang gahum sa bilog nga pungsod.

Nagtuga ang OBL sang wala tupong nga kahalitan, kabudlayan kag pagpantos sa pumuluyo. Pangu-nahon nga gintarget sang matalaw nga kampanya nga ini ang mga sibilyang aktibista, mga ginasuspetsahan nga tagasuporta sang rebolu-

syonaryong hublag kag mga kaaway sa pulitika sang rehimen. Bisan pa man, nagmadinalag-on lamang ang OBL sa pagpinit sang kaakig sang banwa kag pagkangil-ad nila sa rehimen. Ginpanday lamang sini ang ila kusog kag determinasyon nga maghulag kag magbato. Sa baylo nga palayuon, labi nga ginpalapit sang OBL ang masa sa rebolusyon.

Makasiligni ang mga krimen sang rehimeng US-Arroyo sa pagpatuman sang OBL batuk sa pumuluyo. Gindaog sini ang 14-tuig nga hayagan nga pagginahum militar sang diktaduryang Marcos sa kadamu kag kapintas sang mga paglapas sa tawhanong kinamatarung. Mabaskog nga ginakundenar ang rehimeng US-Arroyo sa sulod kag guwa sang pungsod. Nagaisa ang mga pwersang progresibo kag demokratiko, ang mga tawong simbahan, tagasakdag sang tawhanong kinamatarung, lain-lain nga sektor kag ordinaryong pumuluyo batuk sa terorismo sang rehimen. Wala untat nga ginapadayon gihapon sang rehimeng US-Arroyo ang plano nga ini.

Naigo ang pila ka prenteng gerilya sang mabaskog nga bunal sang OBL. Pero madasig man nakaadyas ang mga rebolusyonaryong pwersa kag masa. Maid-id nga gintun-an ang hulag sang kaaway kag ginsanto sa pagbag-o sang sitwasyon. Ginpahugot ang paghiliusa sang hangaway kag masa. Sa madamo nga lugar, wala nakabwelo kag dalayon nga na-

**Mga tampok
sa isyu nga ini...**

**Talalupangdon nga
taktikal nga opensiba
sg 2009** PAHINA 3

**Makata'y mandirigma
kag UAve**

PAHINA 7

**Kalbaryo
sg mga mangunguma
sa E. Visayas** PAHINA 13

Mga instruksyon sa paglilimbag

1. Ang **sinundang pahina**, na eksaktong kopya ng pahina 1 maliban sa mas mapusyaw ang *masthead* o *logo* ay para sa mga gumagamit ng *mimeo machine* o naglilimbag sa paraang *v-type*. Idinisenyo ito para hindi madaling makasira ng istensil.

2. Pag-*print* sa istensil:

- a) Sa *print dialog*, i-check ang **Print as image**
- b) Alisin ang *check* sa **Shrink oversized pages to paper size**
- k) I-click ang **Properties**
- d) I-click ang **Advanced**
- e) Tiyaking naka-set sa **100%** ang **Scaling**
- d) Ituloy ang pag-*print*

3. Hinihikayat ang mga kasama na ipaabot sa patnugutan ng *AB* ang anumang problema kaugnay ng paglilimbag sa pamamagitan ng *v-type*. Magpadala ng *email* sa angbayan@yahoo.com